

Mijne heren

Gelukkig staat de rode brievenbus van de PTT pal tegenover mijn voordeur. Ik heb destijds nog overwogen te protesteren. Vijf burens verder, dat was een beter plekje. Maar ik werk niet bij de gemeente, dus mijn beklag zou kansloos zijn geweest. Intussen ben ik gewend aan het komen en gaan van postauto's voor drie lichten per dag. Soms doet het me denken aan de postkoetsen van het wilde westen en verbeeld ik me het hinniken van paarden te horen.

Zo weet ik zeker dat ik deze brief op tijd, tegen elf uur vanavond, op de bus kan doen en uw *dead line* kan halen. Dode lijn, dodenlijn. Ik ben gek op woordspelingen, maar zal me inhouden.

Ter zake dus, telefoonheren. Ik wil graag meedoen aan uw verhalenwedstrijd, maar tot vandaag wist ik niet precies hoe ik dat moest aanpakken. En vandaag sluit de inzendingstermijn. Het is poststempel nu of nooit. De gefrankeerde enveloppe met adres en postcode ligt al klaar. Nu alleen het verhaal nog.

U merkt dat ik aarzel. Dat komt door de jury. Ik heb er begrip voor, dat een verhalenwedstrijd pas echt is als er

een beoordelingscollege is ingesteld. Hoewel ik ze helaas niet zelf heb kunnen uitkiezen, heb ik helemaal geen bezwaar tegen de personen van uw juryleden. Het zijn brave mensen en als ze zo capabel zijn als ik denk, zullen ze mij fl. 1000,- rijker maken. Prima.

Hopelijk blijft het daarbij. Ik wil namelijk geen agogen, zielknijpers of welzijnswerkers op mijn dak gestuurd krijgen. Om het kort en goed te zeggen: ik wil dat de jury oordeelt over mijn verhaal en niet over mijn geestelijke vermogens. Dan zal ik van mijn kant hetzelfde doen, *mutatis mutandis*. Is dat afgesproken? Bij voorbaat mijn dank.

Mijn verhaal is namelijk niet geloofwaardig. Minder wijze mensen dan uw juryleden zouden zelfs kunnen menen dat ik geestelijk onvolgroeid, om niet te zeggen gestoord ben. Dat is een onjuiste gedachte, zo kan ik u verzekeren, maar of zij nu juist is of onjuist: in het kader van de jurering mag zij geen rol spelen.

Geachte telefoonheren, het gebeurt altijd op donderdag en altijd tussen 10 en 11 uur 's avonds. Dan rinkelt bij mij de telefoon en als ik opneem, hoor ik vreemde dialogen. De eerste keer, nu meer dan tien weken geleden, ging dat als volgt:

- Bent u juffrouw Bailey? Kom, kom, één van ons beiden is juffrouw Bailey en ik ben het niet.
- Ik ben juffrouw Bailey. Wie bent u?
- Professor Wagstaff. Wie bent u?
- Juffrouw Bailey.
- Aha, dus tóch juffrouw Bailey. U dacht zeker mij voor de gek te kunnen houden. Luister dame, u moet mijn zoon opgeven.
- Hem opgeven?
- U mág hem niet van me afnemen. Hij is alles wat ik heb in deze wereld, afgezien van een gravure van George Washington bij het oversteken van de Delaware.
- Maar professor, ik...
- Wat u ook zegt: het is een leugen. Hij is nog maar een schim van zijn vroegere ik en dat kan niemand ontkennen. Hoera! Ik zeg u: u richt die jongen te gronde, te gronde. Heeft mijn zoon u gezegd dat u mooie ogen hebt?
- Ja.
- *Mij* ook. Hij zegt het tegen iedereen die hij tegenkomt. Ik vind het verrukkelijk op uw schoot te zitten. Ik zou het de hele dag kunnen volhouden, als u niet opstaat.

En zo ging het nog een paar minuten door, in het Engels. Ik begreep er niets van. Niemand vroeg mij iets. De verbinding werd tenslotte abrupt verbroken. Tuut–tuut–tuut.

Natuurlijk kende ik de dialoog: een stukje uit *Horse feathers* van de Marx brothers. Ik dacht aan een grap van

de kant van een van mijn kennissen en ik maakte me geen zorgen. Toen nog niet.

In de volgende weken kwamen allerlei bekende films aan de beurt: *Ninotchka*, *Stagecoach* en *The lady Eve*. Meestal duurden de fragmenten vier of vijf minuten, maar soms waren ze uitermate kort.

- Je begrijpt me niet. Elke nacht bij volle maan verander ik in een wolf.
- Jij en nog vijftig miljoen andere kerels.

Die kende ik niet. Tuut–tuut–tuut. Ik begreep ook niet welke keuzecriteria de practical joker aanlegde en daarom kon ik niet raden wie het was. Of omgekeerd. In elk geval hoorde ik week na week een willekeurig aan–doende opeenvolging van komische en romantische scènes uit Amerikaanse films. De enige lijn die ik kon ontdekken was dat ze van steeds recentere datum waren.

Vier weken geleden was het *Falsche Bewegung*.

- De droom van het schaatsen had ik trouwens verzonnen. Ik was alleen maar in die stemming.
- Ik heb het gemerkt. Daarom heb ik de andere kant op gekeken toen je aan het vertellen was.

- Heb je trouwens net langs de weg verstrooide vogelveren gezien?
- Ja, waarom?
- Is je daarbij niets opgevallen?
- Ik heb er niet zo goed naar gekeken.
- Er lag een gele snavel tussen. Jij ziet trouwens toch heel veel over het hoofd, vind ik.
- Dat klopt. Ik moet me er meestal toe dwingen iets goed in me op te nemen. Andere mensen zien van dingen meer details dan ik.
- En toch wil jij als schrijver leven?

Ze komen dichterbij, dacht ik toen. Ze naderen mijn privacy. U moet weten, geachte telefoonheren, dat ik een soortgelijke dialoog heb gehad met mijn vroegere vriendin. Vijf jaar geleden is zij van me weggegaan. Kort daarna is ze dodelijk verongelukt.

Marjan, zo heette ze, verweet me vaak dat ik alleen maar oog had voor de horizon en wat daarachter ligt, en niet voor wat binnen handbereik was. Daarmee bedoelde zij zichzelf.

Drie weken geleden werd ik niet gebeld. Zelden is mijn huis zo leeg geweest als die avond. Ik maakte me zorgen. Dit was geen grap meer, dat wist ik instinctief. Maar wat dan wel?

De week daarna belde mijn moeder. Ze bleef zeker tien minuten onafgebroken aan het woord, vrolijk roddelend over mijn zusjes en over een lange rij kennissen, die ik al jaren niet meer gezien had, sinds ik niet meer thuis woon. Ruim vijftien jaar nu. Af en toe zei ik iets terug, hikkend, stamelend, met een brok in mijn keel. Zij scheen niet te luisteren, ze reageerde niet op mijn woorden, mijn vragen.

‘Mama, je bent al zes jaar dood!’ riep ik ten slotte vertwijfeld. ‘Kun je me verstaan?’

Nee, dat kon ze niet. Ze hoorde mij niet.

‘Hoe gaat het met Marjan?’ vroeg ze.

Meteen daarna werd de verbinding verbroken. Tuut–tuut–tuut. Die nacht heb ik geen oog dichtgedaan. Ik brak mij het hoofd over de duizenden vragen die vanuit de duisternis opdoemden. Een telefoonlijn naar het verleden, verbinding met eergisteren en gisteren, maar dan wel een zeer eenzijdige verbinding. Deze keer mijn moeder, de volgende keer misschien Marjan? Deze keer alleen luisteren, de volgende keer misschien een echte dialoog? Vragen en antwoorden?

Zeer geachte heren en leden van de jury, vorige week had ik Marjan aan de lijn. Ze fluisterde lieve woord–

jes en zei dat ze uit een telefooncel belde. Ik hoorde het. Ik zal u niet beschrijven welke emoties in me opwelden.

Ik voel dat nu binnenkort de volgende fase zal aanvangen. Er zit systeem in de gebeurtenissen, er is sprake van vooruitgang. Bij de overgang van de eerste fase naar de tweede ben ik één avond niet opgebeld. Het loopt nu tegen elven en ik verwacht niet dat de telefoonbel vanavond nog zal zal overgaan.

‘Tot straks,’ waren Marjans laatste woorden vorige week. Ook zij had niet naar mij geluisterd, noch mijn vragen beantwoord. Zij maakte nog deel uit van fase twee.

Dadelijk arriveert de postauto. Ik moet mijn rapport aan u nu afsluiten. Ik vind het jammer voor u en voor de lezers straks dat ik nog niet kan meedelen hoe het afloopt. Technisch gezien is dit verhaal een open brief met een open einde. Hopelijk verkleint dat mijn winstkansen niet. Ik wil het geld besteden aan kleren voor Marjan. Kleren en een fijn snoer voor om haar ranke hals.

‘Tot straks,’ heeft ze gezegd. In fase drie zal ze mijn antwoord horen en verstaan. ‘Tot zo, schat, ik kan amper wachten,’ zal ik zeggen.

En in fase vier zal ik niet meer op de telefoon letten, maar op de deurbel. Zij zal komen. Terugkomen, ook al win ik die prijs van u niet.

Bedankt, mama. Mama?

Denkt u aan uw belofte, heren? Ik hoor de PTT.

Met vriendelijke groet.

P.S. Als u mij wilt bellen om mijn rekeningnummer te vragen, doe dat dan niet op donderdag tussen 10 en 11 's avonds.

Peter Cuijpers, 28 sept. 2020

[ongewijzigd uit *Het telefoonboekje*, 1980; ik had een 2^{de} of 3^{de} prijs, niet de eerste, in de verhalenwedstrijd van Ericsson Telefoonmij. te Rijen. Er waren 1500 inzendingen! De telefoon moest een rol spelen.]

